

PER SABER-NE MÉS

El carrer dels jueus

Sarraí tenia una petita comunitat jueva a l'època medieval. Astruch, Perfeyt, Roven, Maymó i, sobretot, Portell són alguns dels cognoms jueus que apareixen en diversa documentació dels segles XIII i XIV. És força creïble -si bé no és un dada contrastada- que l'actual carrer dels jueus formava part del call on vivien aquestes famílies. En l'actualitat, aquest indret és un estret carreró de menys de 60 centímetres que comunica la plaça de l'església amb el carrer major i constitueix un conjunt arquitectònic de gran bellesa que sedueix el visitant. Les rutes 2, 3, 6 i 7 de *Sarraí, Patrimoni i Natura* inicien el seu recorregut en aquest emblemàtic carrer, considerat el més estret de Catalunya.

Cova del Cano

L'anomenada cova del Cano és una balma de conglomerat que domina la capçalera del barranc de la Solana de la Vila, a tocar del Bosc i Mas del Cano. S'hi arriba després de recórrer un bonic senderó que puja des del riu de la Solana, torrent origen de l'Anguera. La cova té una visera d'uns trenta metres, una profunditat que no sobrepassa els sis metres i, com la major part de les balmes que es troben als vessants de les serres del Comarcal i del Cogulló, va ser excavada gràcies al buidatge dels sediments

tous de la part inferior dels conglomerats. En època de pluges podem gaudir d'un petit salt d'aigua que cau per sobre de la cova.

Per les troballes que s'han dut a terme als seus encontorns tenim constància de la seva ocupació des del Neolític Final i durant l'Eneolític o Calcolític (4.000-2.000 aC).

La cova del Potau (o del Pa Blanc, o del Pi Blanc)

Amb una visera superior als trenta-cinc metres i una profunditat que oscil·la entre els tres i els deu metres, la Cova del Potau (o del Pa Blanc, o també del Pi Blanc) és la balma de conglomerat més gran del terme de Sarraí. Com la majoria de balmes que apareixen a les barrancades que baixen de les serres del Comarcal i del Cogulló, la cova es formà pel buidatge dels sediments tous de la part inferior d'aquests conglomerats. Ocupada des del Neolític antic fins a l'Eneolític o Calcolític (4.000-2.000 aC), la cova i també els encontorns del Torrent de l'Horteta (límit natural entre els antics termes de Sarraí i Montbrió de la Marca, pedania on es troba la balma) constitueixen un jaciment arqueològic força destacable, ja que s'hi han efectuat diverses troballes de sílex, com ganivets, raspadors i fins i tot puntes de fletxa. La grandària de la cova i el doll d'aigua intermitent que s'observa a l'extrem oest van permetre fins i tot algun tipus de poblament en època moderna i la notable funció de cleda per als ramats de la zona

Sota la imponent cova del Potau.

Fotografies cedides per particulars i institucions. Text: Antoni M. Marsal, a partir de bibliografia sobre Sarraí i de les aportacions del Grup i Club Excursionista Sarraíenc, del Club BTT i de la col·laboració de molts viatjers. Sarraí, gener de 2014

Trobeu tota la informació a
www.sarraí.altanet.org

8 RUTES / 5 NIVELLS DE DIFICULTAT

Nivell 1: rutes amb molt poc desnivell i de distància inferior als 4 km.

ITINERARI BLANC. RUTA 1, DEL VI I DE L'ARTESANIA

Nivell 2: rutes amb un desnivell moderat i de distàncies compreses entre els 5 i els 12 km.

ITINERARI VERD. RUTA 2, DE LA VALLCERVERA

ITINERARI BLAU. RUTA 3, DE L'ANGUERA

Nivell 3: rutes amb un desnivell moderat i de distàncies compreses entre els 13 i els 20 km.

ITINERARI GROC. RUTA 4, DE LES BARRAQUES

ITINERARI LILA. RUTA 5, DEL MAS DEL SANAHÜJA

Nivell 4: rutes amb un desnivell considerable i de distàncies compreses entre els 13 i els 20 km.

ITINERARI VERMELL. RUTA 6, DE LES COVES

ITINERARI MARRÓ. RUTA 7, DEL COGULLÓ

Nivell 5: rutes amb un desnivell considerable i de distància superior als 20 km.

ITINERARI NEGRE. RUTA 8, DE LES PEDANIES

Edita:

Ajuntament de Sarraí

Col·labora:

Patronat de Turisme

Diputació Tarragona

Consell Comarcal
de la Conca de Barberà

SARRAL, PATRIMONI I NATURA

ITINERARI VERMELL

RUTA 6, DE LES COVES

Barranc de la Solana
Cova del Cano
La Collada d'en Maldà
Cova del Potau
Riu de l'Horteta

BARRANCS I COVES

La Conca de Barberà és una de les comarques marginals submediterrànies que apareixen al marge oriental de la Depressió Central Catalana. La Conca està limitada per diversos massissos i serres de la Serralada Prelitoral; començant pel sud-oest de la comarca i seguint les agulles del rellotge: Muntanyes de Prades, Serra de la Llena, Serres de Vilobí i del Tallat, Serres de la Portella, de Queralt i de Brufaganya, Serres del Comavert i del Cogulló i Serra de Miramar. Les xarxes fluvials dels rius que han format l'orografia d'aquesta comarca (El Francolí, el Gaià i llurs afluents) són les mateixes que han fet d'aquest indret un lloc de pas natural entre les comarques litorals i les d'interior des de fa milers d'anys. Més recentment, la Ruta del Cister, a través del Coll de Prenafeta i de la carena del Comavert, uneix Santes Creus, a la zona prelitoral, amb Poblet i Vallbona de les Monges, més terra endins.

El terme de Sarral, amb les capçaleres dels rius Anguera i Vallverd i les vessants oest del Comavert i del Cogulló, reuneix totes les característiques per poder acollir grups de pobladors. Efectivament, tant els primers recol·lectors i caçadors del període paleolític com els pobladors del neolític van passar o bé es van establir al terme sarralenc. La ruta que us proposem -que comença en ple casc antic de Sarral, a l'emblemàtic Carrer dels Jueus-, passa per dues coves utilitzades per l'home prehistòric, la Cova del Cano i la Cova del Potau. Aquestes dues concavitats, formades per l'erosió dels materials més tous, constitueixen, juntament amb la Cova Cativera (vegeu ruta 7, del Cogulló), els millors exemples de formació d'una visera de conglomerat.

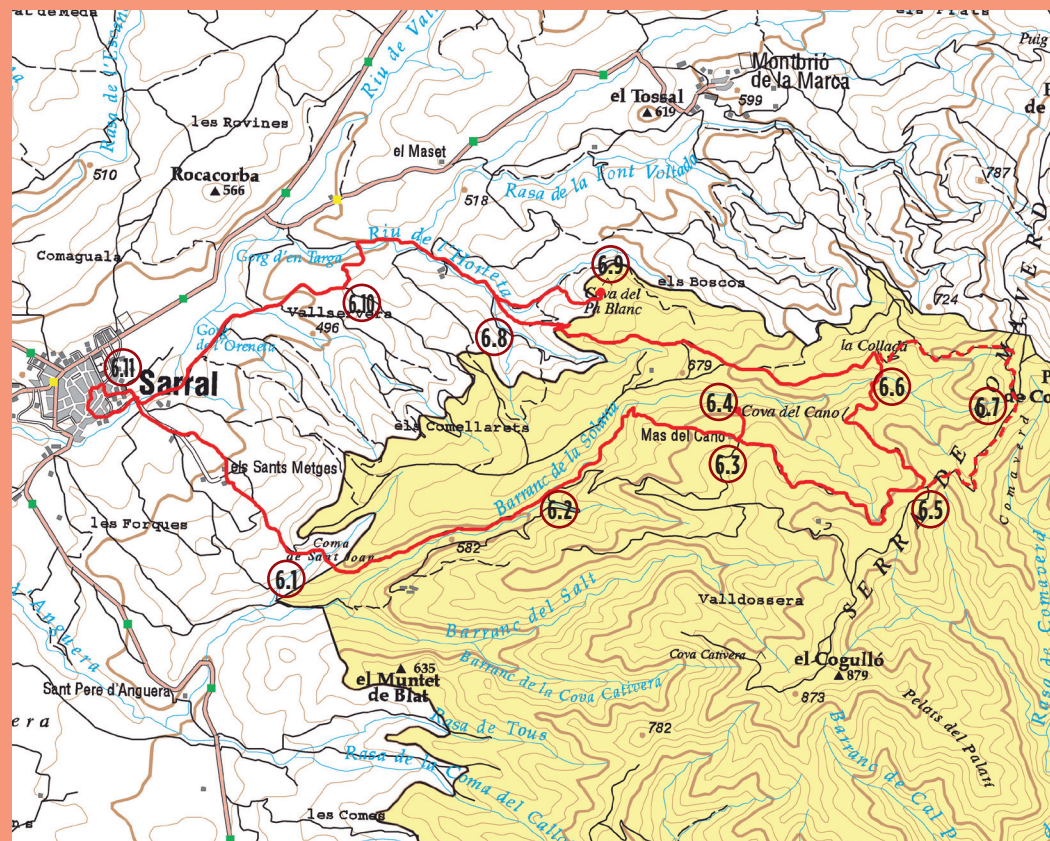

El riuet de la Solana.

Descripció de la ruta

Una bona part del recorregut d'anada és el mateix que el de la Ruta 2, de la Vallcervera (itinerari verd) i de la 7, del Cogulló (itinerari marró). Passada l'ermita dels Sants Metges i la Coma de Sant Joan (6.1), el camí que continua és força planer fins a trobar el riu de la Solana, al bell mig de la barrancada de la Solana de la Vila (6.2). Per a l'itinerari en bicicleta, cal travessar-lo i enfil·lar el camí de l'esquerra fins arribar, al cap de menys de dos quilòmetres, al Mas del Cano. L'itinerari a peu, en canvi, comença al camí que neix a l'esquerra, abans del riu. És un senderó molt atractiu, marcat amb pintura vermella, que alterna ambdues ribes fins a començar la pujada que ens mena al Bosc i Mas del Cano, edifici que havia acollit, com recull una placa d'alabastre de la paret, una colònia agrícola durant la segona meitat del segle XIX (6.3). A la Cova o Balma del Cano (6.4) s'hi arriba per un caminó que baixa a l'esquerra, a només cent metres del camí principal. Baixar a la cova i torna a pujar és una petita excursió de mitja hora que es veu recompensada pel gaudi que proporciona la vegetació exuberant.

La ruta continua, a peu o en bicicleta, pel camí principal amunt fins a trobar una cruïlla, a més de 800 metres d'altitud (6.5): a l'esquerra, un camí per seguir a peu i ben calçats, que ens permetrà recórrer els dominis de la capçalera de la Solana la Vila, a través del Bosc del Metge i de les barrancades que es precipiten cap a la vall i que ens ofereixen un espectacle impressionant (6.6). A la dreta, continua el camí ample que, seguint després el GR-175 de la Ruta del Cister, gira a l'esquerra fins a la Collada d'en Maldà, a 870 metres, el segon punt més alt del terme de Sarral (6.7). Ambdós itineraris es troben al camí de baixada i ja no se separaran fins al final del recorregut. A partir d'aquest punt, i de manera especial a partir de la zona del Bosc del Vicenç -on deixem de compartir itinerari amb la ruta 8, de les pedanies- trobarem trams amb molta pendent on caldrà anar alerta amb les reliscades. Tot baixant, podem contemplar com conflueixen el barranc de la Solana que hem deixat a l'esquerra i el de l'Horteta a la nostra dreta. Precisament és cap aquí on ens dirigim, al riu de

l'Horteta (6.8), que dona les seves aigües al riu Vallverd. Quan som a la plana, veurem de seguida a la dreta el cartell que indica la Cova del Potau: és un camí que esdevé un senderó de gran bellesa i de només un quilòmetre que, amb una pujada suau, ens mena a la boca mateixa de la cova (6.9). Quan tornem a agafar el camí principal, ja no el deixarem fins a trobar una cruïlla que ens fa girar a l'esquerra, travessar el riu de l'Horteta i enfil·lar camí amunt fins a trobar el camí de la Vallcervera (6.10). A partir d'aquest punt i fins al final del recorregut, la ruta és la mateixa que trobareu a l'itinerari verd i, més endavant, també al negre, si bé aquesta ruta vermella contempla, a més, la visita al carrer dels Jueus (6.11), a l'extrem sud de la plaça de l'església.

Fitxa tècnica i altimetria

Distància i temps: 19,3 km i 5 hores / DPA: 630m

Grau de dificultat 4: Itinerari a peu o en bicicleta d'una certa exigència, que combina camins i senderons. Cal anar ben calçat, de manera especial en el senderó fins a la cova del Cano i, sobretot, en el pas entre barrancades

Època: tot l'any, però especialment quan la tardor és humida i hom pot collir algun bolet a les zones obagues.

Color de la ruta: vermell

